

Venstres
studieforbund.

Til Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet

Venstres Studieforbunds hørings svar om forslag til endringer i voksenopplæringsloven og friskoleloven - deling av tilskuddsordningen mellom Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet

Venstres Studieforbund takker for anledningen til å kommentere forslag til endringer i voksenopplæringsloven med forskrift.

Vi vil benytte anledningen til å beskrive noen viktige punkter om utformingen av den framtidige tilskuddsordningen for de studieforbundene som skal flytte til Kulturdepartementet. Deretter svarer vi på de konkrete spørsmål departementene stiller i høringsbrevet. Videre kommenterer vi forslagene til endringer i lov og forskrift for studieforbund under Kulturdepartementet.

Studieforbundenes virksomhet

Studieforbundene er den viktigste drivkraften for læring og opplæring i frivillig og ideell sektor. Studieforbundene må ha tilstrekkelige rammer som ikke svekker dette. Studieforbundene er faglige nettverk, driver pedagogisk utviklingsarbeid og motiverer organisasjoner til å drive voksenopplæring.

Samlet utgjør studieforbundene utdanningsinstituttet for frivilligheten i Norge. Et godt eksempel er når Senterpartiets og Venstres Studieforbund går sammen om å utvikle lobbykurs for fylkes- og regionlagene til Studieforbundet Funkis og Voksenopplæringsforbundet. Vi er demokrati-ambassadører, læringsplattform for kvalitet i organisasjonsdrift og politisk arbeid. Spesielt for kursdeltakerne i Venstres Studieforbunds medlemsorganisasjoner gjelder det tilrettelagt opplæring i demokrati, ideologi, organisasjons- og politikutvikling.

Studieforbundene har ansvar for å fordele tilskuddsmidler til organisasjonsledd og medlemsorganisasjoner som arrangerer kurs. Denne oppgaven bidrar til at statstilskuddet kommer til nytte i lag som gjennomfører kurs etter lokale forutsetninger og kompetansebehov. Her sørger studieforbundet for nødvendig struktur og kvalitetssikring av det lokale arbeidet, vi både hever kvaliteten på opplæringen som tilbys og reduserer kostnadene for arrangørene. Dette foregår både i direkte kommunikasjon med den enkelte arrangør og i kompetanseutvikling i samspill med medlemsorganisasjonene.

Vi er glade for at departementenes mål med endringene er å styrke studieforbundenes egenart. Vi gleder oss over at det henvises til Forenklingsreformen for Frivilligheten, som er varslet i Granavolden-plattformen, og at denne skal gi føringer for endringene. Vi ønsker oss forenklinger i rapporteringskrav, basert på tillit og med fokus på læring, tilgjengelighet og inkludering.

I tillegg vil vi peke på at vi ønsker en samlet plassering i Kulturdepartementet, for eksempel i Avdeling for sivilsamfunn og Idrett, der vi gleder oss til å introdusere oss for et kompetansemiljø som kan føre endringene videre i disse retningene.

Tilbakemelding på spørsmål i høringsbrev:

Krav til kursvarighet

Venstres Studieforbund mener at kravet til timer pr. kurs bør reduseres til **4 timer**. Dette vil gi studieforbundene større fleksibilitet i forhold til å utvikle tilbud til deltakere som ønsker kortere kurs og er bedre tilpasset arbeidslivets behov. Ett eksempel er introduksjonskurs for nye medlemmer, læring av ferdigheter for å fylle ny rolle, eller innføring i nye oppgaver i eksisterende rolle.

Dette vil gjelde for noen studieplaner. Krav til redusert antall kurstimer vil kunne åpne for et bredere kurstilbud tilpasset behov i våre medlemsorganisasjoner, og endringen må derfor følges av økning i tilskuddet. Vi vurderer alltid hvor mange timer (minimum og maksimum) et kurs skal ha for hver av våre godkjente studieplaner. Men vi anser at enkelte studieplaner kan gjennomføres på fire timer, og mener disse kursene også bør kunne motta voksenopplæringstilskudd.

Grunntilskudd og administrasjonskostnader

Venstres Studieforbund støtter forslaget om at kun grunntilskuddet skal brukes til administrasjon av tilskuddene, forutsatt at dette økes til et nivå som er tilstrekkelig til å dekke rimelige administrative kostnader.

Vi mener at **25% av det samlede tilskuddet** bør settes av som ramme til dekning av administrasjonsutgifter. Vi viser til departementets egne formuleringer om viktigheten av det arbeidet studieforbundene gjør med kompetanseheving, opplæring og service til medlemsorganisasjonene i brev datert 8. november i år.

Grunntilskuddet bør videre fordeles med et minimumsbeløp til de politiske og det samiske studieforbundet, et beløp som for eksempel dekker en stillingshjemmel og et minimum av administrative kostnader til f.eks. kontingenter og revisor. En slik ordning vil trolig kunne gi flere politiske partier mulighet til å etablere sine egne studieforbund, styrke samarbeidet mellom de politiske partienes studieforbund og synliggjøre studieforbundenes arbeid ytterligere. For de øvrige studieforbundene bør det tildeles 1,5 millioner som et innslagspunkt. Resten fordeles mellom studieforbundene.

Venstres Studieforbund støtter Studieforbundet Funkis sitt avsnitt om

tilretteleggingstilskudd. - Vi viser til diskusjoner de seneste årene om administrasjonsutgifter til forvaltning av tilretteleggingstilskudd. Vi mener det er riktigere at grunntilskuddet også tar hensyn til volum på forvaltningsansvar for tilretteleggingstilskudd. Vi anser at dagens anbefaling fra Kompetanse Norge, om å dekke administrasjon av tilretteleggingstilskudd fra opplæringstilskuddet, gir et fordekt ekstra tilskudd til tilrettelegging, på bekostning av tilgjengelig opplæringstilskudd.

Aldersgrense

Venstres Studieforbund støtter ikke departementets forslag om at det for studieforbund som er godkjent av og vil få støtte fra Kunnskapsdepartementet gjøres en endring i alderskravet fra 14 til 16 år.

Voksenopplæringsloven

§ 1. Formål – forslaget støttes

§ 4. Overordnede mål for studieforbundenes kursaktivitet

Venstres Studieforbund støtter forslaget om at studieforbundene skal drive sin kursaktivitet innenfor ett eller flere av de overordnede målene.

Strykning av kulepunkt b)

Venstres Studieforbund støtter ikke forslaget om å stryke kulepunkt b) *Å gjøre det mulig for mennesker å påvirke egen livssituasjon.* Vi mener at det er stor forskjell på lovens formål og mål for studieforbundenes kursvirksomhet. Dette punktet ivaretar den individuelle nytten kursvirksomheten gir, i forhold til flere andre punkter som snakker om samfunnsnytt.

Nye overordnede mål

Venstres Studieforbund støtter forslaget om å legge til de to nye overordnede målene: Å senke terskelen for læring og deltakelse i frivillige organisasjoner.

Å styrke kulturelt mangfold og *bevare kulturarven gjennom læring.*

Utvidelsen av de overordnede målene vil bidra til å styrke studieforbundenes kursvirksomhet i frivillighetspolitikken og kulturpolitikken. God opplæring er en forutsetning for en sterk og selvstendig frivillighet. God opplæring av tillitsvalgte og de som driver medlemskontakt og rekruttering styrker organisasjonenes relevans for medlemmene. Det gjelder også å sikre ansvarlig drift av organisasjonene, noe som forutsetter opplæring av funksjoner som styre, kasserer, årsmøteledelse med mere.

§5. Godkjenning av studieforbund

Venstres Studieforbund foreslår at bokstav d endres til:

Det må ha virksomhet over hele landet, herunder **en regional forankring.**

§ 6. Modell for statstilskudd til studieforbund

Venstres Studieforbund mener at reguleringen av statstilskudd til studieforbund fortsatt må reguleres i lov. Det bør reguleres i lov at det skal være Opplæringstilskudd, Tilretteleggingstilskudd og Grunntilskudd.

Regulering av tilskuddene kun i forskrift vil bidra til uforutsigbare rammevilkår for studieforbundene og deres medlemsorganisasjoner. Målgruppen for tilskuddet til studieforbundene er stor og består av mange tusen lokale lag og foreninger og deres medlemmer. Målgruppens størrelse taler for at lovverket og rammevilkårene bør forankres i Stortinget.

Prosentandelen som settes av til Grunntilskudd og Tilretteleggingstilskudd må bli ulik for de to departementene. Dette kan reguleres i hver av forskriftene.

§ 7. Gratis bruk av undervisningslokaler: Forslaget støttes

§ 8. Fellesorgan for studieforbund: Forslaget støttes

Voksenopplæringsforbundet utfører fellestjenester for studieforbundene og samordningsoppgaver mellom studieforbundene og det offentlige. De fyller en viktig rolle som koordinator for felles kompetanseutvikling og demokratisk tilrettelegger for diskusjoner om felles framtid og viktige oppgaver for samtlige studieforbund. Vofo er i tillegg en pådriver for å gjøre frivillig og ideell sektor til en tydeligere bidragsyter i landets kompetansepolitikk, både nasjonalt og regionalt.

§ 11. Tilsyn, kontroll og avvikling

Venstres Studieforbund ber om at Kunnskapsdepartementet innhenter en uttalelse fra Datatilsynet om hvorvidt hensyn til kontroll er tilstrekkelig grunn til å se bort fra allmenne personvern hensyn og om lovforslaget ivaretar hensynet til personvern tilstrekkelig. Vi ber departementet legge spesielt vekt på kursaktiviteter for medlemmer i politiske partier.

Oppheving av kapittel 3

Venstres Studieforbund mener det er behov for å lovfeste nettskoler og at det er behov for en lovfestet godkjenningsordning. Det er behov for å styrke ikke-formelle opplæringsarenaer og

Forskrift i Kulturdepartementet

§ 4. Grunntilskudd

Se under svar på spørsmål i høringsbrevet.

Vi imøteser et regelverk der vi kan omgjøre ubenyttede midler i tildelt grunntilskudd til opplæringstilskudd og/eller tilretteleggingstilskudd, og fordele disse til kursarrangører etter samme regelverk som gjelder for disse tilskuddene.

Nytt fjerde ledd: Støttes ikke

nettskoler er viktige aktører i kompetansereformen. Vi viser til hva Voksenopplæringsforbundet framhever, at nettskoler må hjemles i lov, men ikke nødvendigvis i denne loven.

Kunnskapsdepartementet foreslår nytt regelverk i det tilfelle en medlemsorganisasjon melder seg inn i et annet studieforbund. Venstres Studieforbund mener forslaget bryter med grunnfestede **prinsipper om organisasjonsfrihet** i Norge, og vil ikke støtte forslaget. Vi mener det er sterkt urimelig å innføre en slik endring med øyeblikkelig virkning, samtidig som man forbereder lovendringer, og uten gode overgangsordninger som kan lette tilpasning til nytt regelverk.

Nytt femte ledd:

Det fremgår av forskriftsforslaget at «Det gis ikke tilskudd etter denne forskrift hvis opplæringen dekkes gjennom andre tilskuddsordninger». Venstres Studieforbund støtter

Vofos oppfatning: At regelen må gjelde der «kostnadene til opplæringen dekkes **fullt ut** av andre tilskuddsordninger».

§ 5. Opplæringstilskudd

Det bør reguleres i lov at det skal være Opplæringstilskudd, Tilretteleggingstilskudd og Grunntilskudd. Prosentandel som settes av til Grunntilskudd og Tilretteleggingstilskudd må bli **ulik for de to departementene**, da Studieforbundet Funkis forvalter den største andelen av Tilretteleggingstilskuddet, og de tre minste studieforbundene påvirker størrelsen på Grunntilskuddet. Se vedlagt tabell nedenfor over de tre ulike tilskuddene fordelt på de to gruppene studieforbund i 2019.

Prosentvis fordeling basert på timer: Fordeling av Grunntilskudd Fordeling av Opplæringstilskudd Fordeling av Tilretteleggingstilskudd

KUD 68 %, KUD 62 % KUD 68 % KUD 87 %

KD 31 % KD 38 % KD 31 % KD 12 %

Opplæringstilskuddet skal bidra til å redusere **arrangørenes** opplæringskostnader og fastsettes på grunnlag av antall gjennomførte timer.

Studieforbundene har ingen oversikt over deltakernes kostnader, og tilskuddet fordeles ikke på grunnlag av deltakeravgifter. Vår oppgave er å styrke opplæring i regi av våre medlemsorganisasjoner, og vi kan bare bevilge tilskudd til deres sentral- og lokallag.

§ 6. Tilretteleggingstilskudd

Forslaget lyder:

- Tilretteleggingstilskuddet skal kompensere for tilleggskostnader studieforbund har i forbindelse med tilrettelagt opplæring for deltakere med særskilte behov.

Riktig tekst bør være:

- Tilretteleggingstilskuddet skal kompensere for tilleggskostnader studieforbund og **kursarrangør** har i forbindelse med tilrettelagt opplæring for deltakere med særskilte behov.

I forslaget til forskrifter heter det:

- Kan ikke benyttes til oppfyllelse av plikten til **universell utforming**.

Forslaget støttes ikke – Teksten ovenfor er tilstrekkelig

§ 7. Krav til minste aktivitetsnivå Forslag støttes

§ 9. Samiske studieforbund Forslag støttes

§ 10. politiske partiers studieforbund Forslag støttes

§ 11. Krav til kurs

Venstres Studieforbund mener at kravet til timer pr. kurs bør reduseres til **4 timer**. Se bredere begrunnelse i innledningen til dette brevet.

En slik endring vil nok føre til at flere kurs kan få tilskudd, og vi mener derfor at endringen må følges av økning i tilskuddet.

Venstres Studieforbund støtter Vofos oppfatning: At det bør settes krav til **minst 3 deltakere**, og at studieforbundene kan gjøre **unntak dersom det foreligger en særskilt begrunnelse**. Det kan være individuelle, faglige og pedagogiske begrunnelser som gjør at studieforbundene kan gi dispensasjon fra kravet.

Venstres Studieforbund støtter ikke forslaget om krav til at opplæringen skal finne sted i **Norge**.

Vi støtter ikke forslaget om å videreføre bestemmelsen som begrenser **elektronisk kommunikasjon**. Vi støtter i stedet forslag som gir rett til å søke støtte for nettkurs uten fysiske samlinger under visse forutsetninger. For eksempel: At interaktive kurs, som tilrettelegges og ledes av kursinstruktør/kursleder/lærer, der deltakerne følger samme studieplan i samme kursperiode, skal regnes som tilskuddsberettigede opplæringstilbud. For kursdeltakere kan elektronisk kommunikasjon åpne læringstilbud på kurs de ellers ikke ville hatt mulighet til å delta på. Det reduserer opplæringskostnadene, både knyttet til reise, opphold, tidsbruk osv. Det gjør det også mulig å inkludere deltakere som ikke kan delta på fysiske samlinger, f.eks. deltakere som ikke kan delta på grunn av funksjonsnedsettelse eller andre helsemessige årsaker. Dette vil gi lag i distriktene større fleksibilitet og økte muligheter til å tilby opplæring uavhengig av forutsetninger.

Venstres Studieforbund foreslår derfor at bestemmelser som begrenser mulighetene for bruk av elektronisk kommunikasjon på kurs fjernes.

§ 12. krav til deltakere Forslaget støttes

§ 15. Krav til regnskap og revisjon

Venstres Studieforbund mener det ikke er hensiktsmessig å pålegge medlemsorganisasjonene eller studieforbundets **regionale ledd** revisjon fra statsautorisert eller registrert revisor. Krav til regnskaps- og økonomirapportering for politiske partier og medlemsledd i disse ivaretas allerede gjennom Partilovens § 18 - Regnskapsplikt, bokføringsplikt og innberetningsplikt.

§ 16. Gratis bruk av offentlige undervisningslokaler – Forslaget støttes

Vi takker igjen for muligheten til å levere høringssvar til forslagene om ny lov og forskrifter for voksenopplæring.

Vi registrerer at arbeidet med å utarbeide forslaget hovedsakelig har foregått i Kunnskapsdepartement og Kompetanse Norge, mens vår framtid skal ligge i Kulturdepartementet. Vi forutsetter derfor at det arbeides videre med forskriftene for Kulturdepartementet, og at studieforbundene og Voksenopplæringsforbundet blir sentrale premissleverandører for dette arbeidet.

Vi ser også fram til å bidra til etablering av et kompetansemiljø for læring i frivillige organisasjoner i Kulturdepartementet. Vi ber om at forvaltningen av tilskuddet så snart som mulig overtas av sitt rette departement, slik at kontakten mellom oss og det politikkfeltet vi skal styrke blir god.

Med vennlig hilsen

Venstres Studieforbund

Tove Hofstad, daglig leder

Håkon Frode Særsten, styreleder